

Bakanlığın elindeki sansür kılıcı

ERKAN AKTUĞ (mailto:erkan.aktug@radikal.com.tr)

Türkiye / 12/04/2015

Festivallerde gösterilen yabancı filmler denetimden muaf tutulurken yerli filmler Kültür Bakanlığı'nın 'kayıt tescil' yönetmeliği gereği 'sansür' kısıncında. 'Sansür' yönetmeliğinin son kurbanı Çayan Demirel ve Ertuğrul Mavioğlu'nun Türkiye'deki kamplardaki PKK'lileri konuşuran belgeseli 'Bakur/ Kuzey' oldu.

Çayan Demirel ve Ertuğrul Mavioğlu'nun Türkiye'deki kamplardaki PKK'lileri ilk kez gösteren ve konuşuran belgeseli 'Bakur/ Kuzey'un 34. İstanbul Film Festivali kapsamında bugün saat 16.00'da Atlas Sineması'nda yapılması planlanan gösterimi iptal edildi. Gerekçe Kültür Bakanlığı'nın 'Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik'i... Zira bu yönetmeliğin 15. maddesi, festivallerde gösterilecek Türkiye'de üretilen filmlere 'kayıt tescil' belgesi almış olması zorunluluğu getiriyor.

Yaklaşık beş altı yıl önce bu yönetmelik çıktığında sinemacılar, bunun bakanlığın elinde 'sansür kılıcı' olarak kullanacağı yorumları yapılmıştı. Bakanlık yetkilileri ise 'sansür değil, sadece kayıt tescil' minvalinde açıklamalarda bulunmuştu. 'Bakur' örneğinde de açıkça görüldüğü gibi sinemacılar sansür endişelerinde son derece haklıymış.

Peki yönetmelik böyleyken festivallerdeki tüm yerli yapımlar 'kayıt tescil' belgesi almış olarak mı gösteriliyor? Elbette hayır. Genelde festivaller bu yönetmeliği hatırlatarak sinemacıardan kayıt tescil belgesi istiyor ama 'bakanlık ses çıkarmadığı sürece' söz konusu belgesi olmayan filmleri de göstermekten geri kalmıyor. İstanbul Film Festivali'nden yapılan açıklamadan da anlaşıldığı üzere Kültür Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü, söz konusu 'Bakur' gibi bir film olunca festivale yazı göndererek gerektiğinde 'sansür kılıcı' olarak kullandığı yönetmeliği hatırlatmış.

Peki, bu uyarıya rağmen festival 'Bakur'u gösterseydi ne olurdu? Polis, gösterim öncesi sinemaya gelip şikayet var diyerek kayıt tescil belgesi isteyebilir, olmadığını görünce de gösterimi iptal edebilirdi. Belli ki festival yönetimi, polisin sinema salonu basması gibi bir görüntünün hoş olmayacağını düşünmüş ve böyle bir karar almış. Zira festivalden konuştuğumuz kimi yetkililer 'Biz sansürcü olsaydık, baştan filmi festival programına almazdık' görüşünü dile getiriyor.

Zaten festivalden yapılan resmi açıklamada da 'kayıt tescil' belgesi alması durumunda 'Bakur'un gösterileceği belirtilerek asıl problemin yönetmelikte olduğuna vurgu yapılıyor: "Yabancı filmler bu yönetmelik kapsamında değerlendirilmemektedir. İstanbul Film Festivali olarak yabancı filmler için tanınan muafiyetin yerli yapımlar için de uygulanması gerektiğini düşünüyoruz. İstanbul Film Festivali, şimdye kadar programında gösterilecek yerli filmlere de yönetmeliğin yurtdışı filmlere tanıdığı istisnanın uygulanması için görüşmelerde bulunuyordu ve bulunmaya devam edecek. Ancak halihazırda bu yönetmelik gereği festivale seçilen filmlerin gösterilebilmesi için kayıt tescil belgesi alması zorunluluğu devam ettiğinden festival kapsamında gösterilecek diğer yerli filmlerin de bu belgeyi alması gerekmektedir."

Festivallerde yabancı filmlere tanınan denetim muafiyeti ise 1990'ların başında İstanbul Film Festivali'nde yaşanan bir sansür olayı sonrası, festivalin o yılıki jüri başkanı olan Kayseri kökenli Amerikalı büyük yönetmen Elia Kazan'ın liderliğinde yapılan protesto yürüyüşü sonrası çıkan bir yönetmelikle sağlanmıştı. Protestonun hemen ardından çıkan yönetmelik, festivallerde gösterilecek yabancı filmlerin denetim zorunluluğunu kaldırmış, herhangi bir sorun çıkması durumunda da İl Sanatsal Etkinlik Komisyonu'ndan onay alınmıyışsa sorumluluğu festival yönetimlerine bırakmıştı.

Görüntü net aslında, yabancı filmlere tanınan muafiyetin yerli yapımlara da tanınması gerekiyor. Yoksa yönetmelikteki 'sansür kılıcı' daha çok can yakacak gibi görünüyor.

(https://plus.google.com/111139069635417829913)